

KE-42.3100 + KE-42.3110, Kemian laitetekniikka II a + b

Laskutentti 9.1.2012

Kirjoita jokaiseen vastauspaperiin

- nimi
- opiskelijanumero
- kotilaskujen suorittamisvuosi

Suoritus aika 4,5 tuntia! Jokainen tehtävä omalle arkilleen, nopeuttaa tarkistusta!

Tehtävä 1.

Pohjakolonniissa tislataan etanolin ja veden seosta. Kolonniin syötetään höyryn ja nesteen tasapainoseosta (70 % nestettä), joka sisältää 45 m-% etanolia. Tisleen pitoisuudeksi halutaan 85 m-% etanolia ja pohjatuotteen etanolipitoisuudeksi 1 m-%. Kolonniissa on kokonaislauhdutin ja palautus on nestettä kiehumispisteessä. Käytetty palautussuhde on $2 \cdot R_{\min}$. Murheen hyötysuhde on 70 %.

Laske:

- a) Pohjien tarve syötön ylä- ja alapuolella
- b) Lauhduttimessa poistettava energia, kJ/kg tislettä
- c) Kiehuttimen vaatima energia, kJ/kg tislettä

Etanoli-vesi systeemin tasapainotiedot on esitetty liitteessä 1 (1 atm paine).

Tehtävä 2.

Käsitelty malmi koostuu kuparisulfaattista ja kiinteästä hylkykivestä. Kuparisulfaatti uutetaan talteen veden avulla monivaiheuuttolaitteessa. Uuttolaitteen syöttö on 10 t hylkykiveä, 1,2 t CuSO_4 ja 0,4 t vettä tunnissa. Poistuva pesuliuos sisältää 92 m-% vettä ja 8 m-% CuSO_4 . Syötön sisältämästä kuparisulfaattista saadaan talteen 94 %. Hylkykiven mukana kulkee nestettä 2 kg vesiliuosta/ kg hylkykivi. Laske tarvittava erotusaskelien lukumäärä.

Tehtävä 3

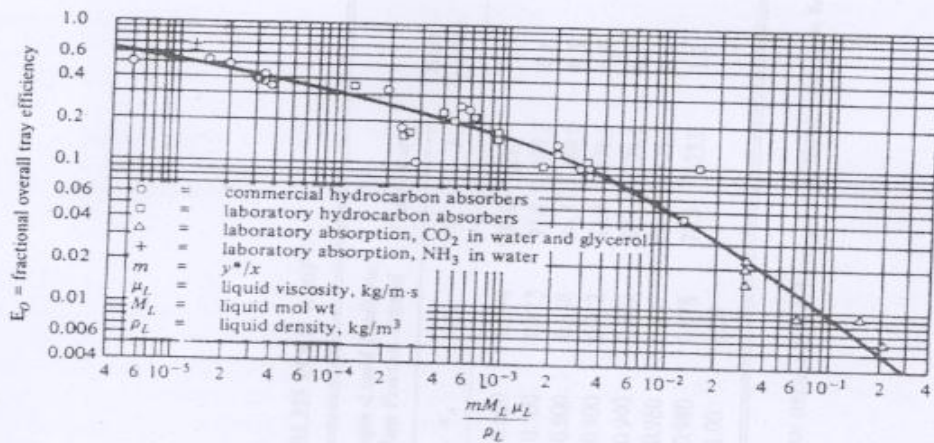
Haihduttimessa väkevöidään 5 p-% NaOH:n vesiliuosta, jonka lämpötila on 70°C . Liuoksesta poistuu haihduttimessa vettä 13 kg/h ja haihduttimen paine on 1 bar(abs). Suolaliuoksen väkevöimiseen käytetään 15 kg/h kylläistä höyryä, jonka paine on 3,6 bar(abs). Kokonaislämmönsiirtokerroin haihduttimessa on $1,0 \text{ kW}/(\text{m}^2 \text{ K})$.

- a) Laske tuotetun suolaliuoksen massavirta ja pitoisuus.
- b) Kuinka suuri on lämmönsiirtopinta-ala?

Tehtävä 4.

Räjähdyksriskin minimoimiseksi tehtaalla liuottimena käytettävä rikkihiili CS₂ haihdutetaan kuivaimessa tuotteesta inerttiin kaasuun, joka on pääasiassa typpeä. Höyry-typpi seos pestään seulapohja-absorberissa hiilivetyöljyllä, josta sittemmin CS₂ vesihöyrystripataan kierrätettäväksi. Kuivaimesta tulevassa CS₂-N₂ seoksessa CS₂:n osapaine on 50 mmHg. Syötön lämpötila on 24 °C ja paine normaali ilmakehän paine. Seoksen virtaus on 0,40 m³/s. Absorberista poistuvassa kaasussa CS₂:n pitoisuus on 0,5 til-%. Absorptioöljyn moolimassa on 180, viskositeetti 2 cP ja tiheys 810 kg/m³. Absorberiin tuleva öljy on stripattu käytännössä puhtaaksi CS₂:sta. Öljyn ja CS₂:n liuos noudattaa Raoultin lakia. CS₂:n höyrönpaine 24 °C:ssa on 346 mmHg. Olettaen, että absorberi toimii isotermisesti:

- Määritä minimi neste/kaasu suhde.
- Laske tarvittava öljyn massavirta, kun käytetään 1,5 kertaista neste/kaasu suhdetta
- Määritä tarvittavien teoreettisten pohjien lukumäärä.
- Arvioi pohjien kokonaishyötysuhde ja tarvittavien todellisten pohjien lukumäärä.

Faint background text and table from the source document, partially obscured.

A.3-23 Equilibrium Data for Ethanol-Water System at 101.325 kPa (1 Atm)*

Temperature		Vapor-Liquid Equilibria, Mass Fraction Ethanol		Temperature		Vapor-Liquid Equilibria, Mass Fraction Ethanol		Temperature		Enthalpy (btu/lb _m of mixture)		Enthalpy (kJ/kg of mixture)		
°C	F	x _A	y _A	°C	°F	x _A	y _A	°C	F	Mass Fraction	Liquid	Vapor	Liquid	Vapor
100.0	212	0	0	81.0	177.8	0.600	0.794	100.0	212	0	180.1	1150	418.9	2675
98.1	208.5	0.020	0.192	80.1	176.2	0.700	0.822	91.8	197.2	0.1	159.8	1082	371.7	2517
95.2	203.4	0.050	0.377	79.1	174.3	0.800	0.858	84.7	184.5	0.3	135.0	943	314.0	2193
91.8	197.2	0.100	0.527	78.3	173.0	0.900	0.912	82.0	179.6	0.5	122.9	804	285.9	1870
87.3	189.2	0.200	0.656	78.2	172.8	0.940	0.942	80.1	176.2	0.7	111.1	664	258.4	1544
84.7	184.5	0.300	0.713	78.1	172.7	0.960	0.959	78.3	173.0	0.9	96.6	526	224.7	1223
83.2	181.7	0.400	0.746	78.2	172.8	0.980	0.978	78.3	173.0	1.0	89.0	457.5	207.0	1064
82.0	179.6	0.500	0.771	78.3	173.0	1.00	1.00							

Reference state for enthalpy is pure liquid at 273 K or 0°C.

Source: Data from L. W. Cornell and R. E. Montonna, *Ind. Eng. Chem.*, **25**, 1331 (1933); and W. A. Noyes and R. R. Warfel, *J. Am. Chem. Soc.*, **23**, 463 (1901), as given by G. G. Brown. *Uni*